

actual. Cal remarcar, en aquest sentit, els camps de les plantes, dels peixos i animals marítims, de les parts de cos, accions i característiques corporals, les denominacions tradicionals de malalties humanes i dels animals, així com dels remeis tradicionals, les parts i objectes de la casa, els menjars, els jocs, l'oratge o l'atmosfera, i el lèxic tècnic i especialitzat vinculat amb diversos oficis i professions.

El diccionari inclou, també, un bon nombre de variants formals i semàntiques i de derivats. Per exemple les variants i els derivats aplegats en *abiaixar*, *abriüll*, les diverses denominacions de l'*aladern*, *cadenera*, *copró*, *esfondrar*, *desempellogar*, *eixarrancar*, *filagarxa*, *escombrar*, etc.

Igualment, conté un bon nombre de locucions i parèmies; especialment valuoses són aquelles formades amb vocables d'interés, com *al biaix*, *no importar un bri*, *estar mus*, *neular-se un assumpte*, *traure els nyítois*, *a orri*, *a palpontes* i *a palpatontes*, *a plairet*, *a mitja requesta*, entre altres.

En definitiva, *El valencià del segle XIX: el lèxic. L'aportació del Diccionario valenciano de Josep Pla i Costa* és un estudi modèlic i imprescindible per conèixer millor el lèxic valencià del segle XIX, però també l'actual, i permetre, així, elaborar una terminologia pròpia, arrelada en la nostra tradició més genuïna. El llibre de Josep Martines segueix la bona direcció dels treballs lexicogràfics fets amb mètode i ciència, de fonamentar totes les afirmacions i hipòtesis sempre en dades objectives, procedents del major nombre de fonts possibles, lexicogràfiques, documentals i dialectals, única manera d'avançar raonadament en la disciplina lingüística, i de combatre els prejudicis que, malauradament, encara existeixen entre alguns valencians, però que treballs documentats i raonats com els del Dr. Martines contribueixen a eliminar.

JOAQUIM MARTÍ MESTRE
Universitat de València

Ona Domènech Bagaria, *Traduir del castellà al català. Més enllà de la intercomprensió*. Barcelona: Editorial UOC («Col·lecció Manuals Humanitats»), 2012, 103 pp.

Aquest llibre lleuger, tot just de cent pàgines, és una guia o manual d'allò més útil i entenedor per a professionals d'àmbits juridicoadministratiu. La col·lecció «Manuals de la secció d'Humanitats» de l'Editorial UOC ens ha ofert ja diversos opuscles inte-

ressants i il·lustratius sobre qüestions diverses dels estudis humanístics que requerien una anàlisi aprofundida però presentada de manera esquemàtica i didàctica. Entre els llibres previs d'aquesta col·lecció que paga la pena esmentar, destaquem la traducció al català del llibre del pedagog hongarès Zoltán Dörnyei, *Estratègies de motivació en l'aula de llengües* (2008), pel seu interès i novetat en el camp d'estudi de la motivació en l'aprenentatge de llengües.

El llibre objecte d'aquesta ressenya es divideix en tres capítols. El primer capítol («La traducció com a eina de normalització lingüística») és un repàs de la situació sociolingüística en els territoris espanyols de parla catalana, on el català és una llengua minoritzada i especialment marginada en certs àmbits d'ús, entre els quals ocupa un lloc destacat el juridicoadministratiu. Aquest capítol inicial té dues parts. La primera parla de les peculiaritats de la traducció entre aquest parell de llengües romàniques, que es caracteritza sobretot per un fet: els traductors d'aquest parell de llengües es consideren totalment bilingües, i, per tant, no hi tenen cabuda consideracions com la de traducció directa i traducció inversa. A més, la realitat sociolingüística en aquests territoris —on es pressuposa que tots els parlants entenen perfectament les dues llengües— fa que no es tradueixi per la necessitat d'intel·ligibilitat sinó per motius ideològics; és a dir, que la traducció es converteix en un instrument de normalització lingüística. Aquest darrer aspecte és el que es tracta en la segona part del primer capítol.

Si en la primera part d'aquesta contextualització la font principal de citacions era un treball de 2009 de la professora de traducció de la Universitat Jaume I de Castelló Cristina García de Toro, en aquesta segona part Ona Domènech beu del lingüista i escriptor Carles Duarte per esbossar els diferents marcs legals autonòmics i nacional espanyol de regulació de l'oficialitat i l'ús del català. Per tancar aquest capítol inicial, Ona Domènech ens ofereix una reflexió sobre les característiques del model de llengua juridicoadministratiu català. L'autora afirma que aquest model de llengua encara es troba en procés de creació i tot seguit recull les opinions dels seus estudiosos en el sentit que per a la seua formació s'haurà de buscar l'equilibri entre el model del català jurídic antic —el dels Furs de València (s. XIII) i el Llibre del Consolat de Mar (s. XIV), per exemple— i les necessitats i usos actuals en aquest àmbit.

A partir d'aquesta dicotomia amigable, s'observen certs trets mestissos interessants. D'una banda, s'han conservat alguns mots del català jurídic antic com *interlocutòria*, *constrenyiment* i *marmessor*, així com l'enunciació típica dels textos jurídics antics, on es parla de *vós* a l'interlocutor en lloc de parlar-li de *vostè*, tot eliminant les marques

de g
de n
en la
(incc
A mé
la pr
com

dels
exen
l'aut
tellà
man
estat
conj
tius
infor

tics i
tract
i mir
i el l
per i
podr
ofici
sexis
Ling
els ll

dos
activ
d'au
la tr

de gènere i contribuint a l'economia del llenguatge. D'altra banda, les institucions de normativització del català jurídic han propiciat la configuració d'un model basat en la identitat (recuperació dels mots i expressions antigues òptimes), la modernitat (incorporació de les tendències actuals) i l'autonomia (independència del castellà). A més, els principis estilístics prescrits són la claredat, la simplificació, la funcionalitat, la precisió, el respecte i el bon to. Aquestes prescripcions hauran de ser tingudes en compte per tots aquells productors de textos jurídics escrits, però també orals.

En els capítols II i III, que són especialment tècnics, fem un salt del context dels textos jurídics a la normativa general de la llengua catalana, tot i que la tria dels exemples ens va reubicant en el context de partida del llibre. Quant al segon capítol, l'autora ha seleccionat set punts especialment conflictius per a la traducció del castellà al català motivats tots ells per interferències lingüístiques que ha presentat de manera esquemàtica i amb exemples adequats. Els aspectes triats per a comentar han estat: el gerundi, la veu passiva, el futur d'obligació, algunes preposicions, locucions i conjuncions (*que, doncs i degut a*), alguns adjectius (com són *previ i mateix*), substantius (com ara els usos diferents d'*arxiu i arxivament*) i algunes formes verbals (*cessar, informar, notificar, etc.*).

El capítol III és un resum de les convencions lingüístiques dels aspectes estilístics més conflictius en la traducció entre català i castellà. Concretament, es refereix al tractament personal, en el qual entren en joc les normes de cortesia, l'ús de majúscules i minúscules, les abreviacions, la traducció de noms propis i de denominacions oficials i el llenguatge no sexista. En aquest darrer capítol especialment, no és tan important per als usuaris de català jurídic el fet de memoritzar-ne les regles com el de saber on poder-les consultar cada vegada, sigui en manuals editats en paper o bé llocs web oficials de criteris lingüístics de normativa i ús (TERMCAT, DIEC2, *Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya*, Servei Lingüístic de la UOC, etc.), que Ona Domènech s'encarrega d'anar anomenant en els llocs adients del text i de sistematitzar en la bibliografia.

Per tancar el llibre, l'autora proposa uns exercicis de repàs d'allò explicat en els dos capítols anteriors sobre interferències lingüístiques i convencions d'estil. Aquestes activitats finals, breus però completes i amb autocorreccions, poden ser un mecanisme d'autoavaluació ben útil per a qui llegeix.

En definitiva, és un llibre que es nodreix, per un costat, dels estudis previs sobre la traducció del castellà al català i sobre el model de llengua juridicoadministrativa i,

per l'altre, de les obres de consulta de la normativa i l'ús del català en general i de la terminologia del català jurídic.

A més de ser útil per a professionals del món juridicoadministratiu, aquest volum és d'una extensió i estructura adequades per al seu ús com a manual de determinades assignatures universitàries i de formació professional, des d'assignatures de català jurídic per a alumnes de dret, d'economia o d'ADE, fins a alumnes de traducció jurídica entre el castellà i el català, així com alumnes de mòduls d'administratiu.

Si els lectors d'aquest opuscle, especialment alumnes i traductors, són capaços d'interioritzar només els aspectes normatius i estilístics conflictius que s'hi presenten, podran enfrontar-se als textos jurídics amb una seguretat i unes garanties considerables. De fet, el principal valor d'aquest llibret és que va al dret. Fet i fet, l'autora ha sabut destriar el gra de la palla i posar ordre en una parcel·la important d'un aviram tan escarotat com és el de les interferències lingüístiques de l'espanyol en el català i la normativa. En definitiva, publicacions com aquesta fan palesa la consolidació de la traducció com a disciplina forta i autònoma en l'àmbit acadèmic català.

AINA MONFERRER PALMER
Universitat Jaume I de Castelló

V. Salvador (ed.), *Lull despert. Anàlisi crítica dels discursos d'avui*, València, Edicions 3 i 4, 2012, 365 pp.

Lull despert és una obra coral editada per Vicent Salvador, un dels referents de l'anàlisi del discurs en llengua catalana. En aquesta ocasió, l'enfocament adoptat és el propi de l'anàlisi crítica del discurs (ACD), en un intent d'ampliar la recerca més interessada a abordar la dimensió lingüística i comunicativa de la ideologia. Són escassos els estudis en català dedicats a aquesta perspectiva desenvolupada en els darrers anys per especialistes tan remarcables com Teun Van Dijk, Norman Fairclough, Ruth Wodak, Patrick Charaudeau o Theo van Leeuwen. Els antecedents més destacats de *Lull despert* són *Anàlisi crítica del discurs. Mitjans de comunicació i llengua*, un conjunt d'estudis editat per Laia Climent (2006); *El llenguatge dels polítics: anàlisi del cas català*, de Margarida Bassols (2007) i *Discurs polític i identitats (trans)nacionals*, editat per M. Josep Marín *et alii* (2010). El fet que algunes obres siguin un conjunt de col·laboracions palesa un dels atributs més rellevants de l'ACD: l'heterogeneïtat

meto-
dir-h
que a
i d'id
repro
estud
de fo
a l'A
mané
travé
una c
la lin
acció

que i
quati
de l/
que p
aque
tura
detec
expli
masc
reoti
tract
Tot s
polít
espec
(que
de su
cès e
firm:
Si la
per l

CAPLETRA 56

REVISTA INTERNACIONAL
DE FILOLOGIA

Primavera, 2014

INSTITUT INTERUNIVERSITARI DE FILOLOGIA VALENCIANA
PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT